EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 7.10.2019.
COM(2019) 449 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE

EUROPSKOM PARLAMENTU

o aktivnostima i savjetovanjima Koordinacijske skupine za borbu protiv mučenja iz članka 31. Uredbe (EU) 2019/125 o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje

1. Uvod

Na temelju članka 31. stavka 4. Uredbe (EU) 2019/125 od 16. siječnja 2019. o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje[1] („Uredba”) Komisija mora podnijeti izvješće Europskom parlamentu o aktivnostima, provjerama i savjetovanjima Koordinacijske skupine za borbu protiv mučenja. U istom se članku navodi da se godišnje izvješće sastavlja vodeći računa o tome da se ne ugroze poslovni interesi fizičkih ili pravnih osoba.

S obzirom na relativno malo informacija iz 2017. u ovom se izvješću iznose informacije o aktivnostima Koordinacijske skupine za borbu protiv mučenja u 2017. i 2018., odnosno u razdoblju od stupanja na snagu Uredbe (EU) 2016/2134 od 23. studenoga 2016., kojom je ta skupina uspostavljena.

2. Regulatorni okvir

Uredba je potvrda da EU predano radi na iskorjenjivanju mučenja i smrtne kazne. Uredbom se zabranjuju izvoz i uvoz robe posebno namijenjene za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje. Osim toga, propisuje se da je za izvoz robe koja bi se mogla koristiti za mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje potrebna prethodna izvozna dozvola koju izdaju nadležna tijela država članica EU-a.

Popis zabranjene i kontrolirane robe naveden je u prilozima II., III. i IV. Uredbi.

Uredba je jednom izmijenjena tijekom razdoblja na koje se odnosi ovo izvješće. Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2018/181 od 18. listopada 2017.[2] Dominikanska Republika, Sveti Toma i Prinsipe te Togo dodani su na popis zemalja odredišta na koje se primjenjuje opća izvozna dozvola Unije (sadašnji Prilog V.)[3].

---

1 Uredba o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje donesena je 30. srpnja 2005. (Uredba (EZ) br. 1236/2005). Nekoliko je puta izmijenjena. Posljednji je put izmijenjena Uredbom (EU) 2016/2134 od 23. studenoga 2016. te kasnije kodificirana kao Uredba (EU) 2019/125 od 16. siječnja 2019. (SL L 30, 31.1.2019., str. 1.).

2 SL L 40, 13.2.2018., str. 1.

3 Opća izvozna dozvola Unije primjenjuje se na izvoz u zemlje koje su ukinule smrtnu kaznu za sva kaznena djela te to ukidanje potvrdile preuzimanjem međunarodne obveze, uz uvjet da su ispunjeni uvjeti i zahtjevi za tu dozvolu. Kad je riječ o zemljama koje nisu članice Vijeća Europe, na tom su popisu zemlje koje ne samo da su ukinule smrtnu kaznu za sva kaznena djela nego su i ratificirale Drugi fakultativni protokol uz Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima bez izjavljivanja rezerve.

3. Aktivnosti Koordinacijske skupine za borbu protiv mučenja

Koordinacijska skupina za borbu protiv mučenja osnovana je Uredbom (EU) 2016/2134 Europskog parlamenta i Vijeća kako bi razmatrala pitanja povezana s primjenom Uredbe.

Ta skupina služi kao platforma u okviru koje stručnjaci država članica i Komisija razmjenjuju informacije o administrativnim praksama i raspravljaju o pitanjima tumačenja Uredbe, tehničkim pitanjima u pogledu robe koja je na popisu, razvoju događaja povezanom s Uredbom i svim drugim pitanjima koja se mogu pojaviti. Osim toga, Komisija se pri izradi delegiranih akata savjetuje s Koordinacijskom skupinom u skladu s načelima utvrđenima Međuinstitucijskim sporazumom od 13. travnja 2016. o boljoj izradi zakonodavstva[4].

Koordinacijska skupina održala je dva sastanka tijekom razdoblja o kojem se izvješćuje, 12. srpnja 2017. i 28. lipnja 2018., a na njima su razmijenjene informacije o aktualnim pitanjima povezanima s provedbom Uredbe.

3.1. Obavijesti o odbijenim zahtjevima i zabranama za izvoznike

Koordinacijska skupina organizirala je tehničku razmjenu informacija o alatima dostupnima u elektroničkom sustavu za robu s dvojnom namjenom (DUeS), odnosno u sigurnom i šifriranom sustavu koji je Komisija uspostavila radi razmjene određenih informacija među nadležnim tijelima. Na temelju članka 23. stavka 5. Uredbe nadležna tijela država članica Europske unije moraju se služiti sustavom DUeS za prenošenje informacija o slučajevima u kojima je zahtjev za izvoznu dozvolu odbijen (takozvana odbijanja).

Radi njegova usklađivanja s Uredbom (EU) 2016/2134 Europskog parlamenta i Vijeća[5] u DUeS su uvedeni novi alati za dostavu obavijesti. Ti alati nadležnim tijelima omogućuju da dostave:

i) podatke o izvoznicima kojima je zabranjena upotreba opće izvozne dozvole Unije (članak 20. stavak 1.);
ii) podatke koji se odnose na tehničku pomoć za koju dozvola nije izdana (članak 15. stavak 1. točka (a) i članak 19. stavak 1. točka (a)); te
iii) podatke koji se odnose na brokerske usluge za koje dozvola nije izdana (članak 15. stavak 1. točka (b) i članak 19. stavak 1. točka (b)).

3.2. Zahtjev za prethodnu dozvolu iz članaka 15. i 19. u vezi s tehničkom pomoći i brokerskim uslugama

Od članova Koordinacijske skupine za borbu protiv mučenja tražile su se smjernice u pogledu zahtjeva za prethodnu dozvolu za određenu tehničku pomoć i brokerske usluge iz članaka 15. i 19. Uredbe, uključujući smjernice za definiranje određenih termina, kao što su „broker” i „pružatelj tehničke pomoći”.

3.3. Provedba zabrana iz članaka 8. i 9. u vezi sa sajmovima i oglašavanjem

Koordinacijska skupina organizirala je tehničku razmjenu informacija o zabranama iz članaka 8. i 9. Uredbe koje se odnose na sajmove i oglašavanje. Te su zabrane uvedene izmjenom

[4] SL L 123, 12.5.2016., str. 1.
[5] SL L 338, 13.12.2016., str. 1.

Uredbe iz 2016., a stupile su na snagu 16. prosinca 2016. Razmjena je prvenstveno obuhvaćala moguće smjernice za relevantna tijela i načine provedbe zabrane. Osim toga, u više je navrata prijavljeno oglašavanje robe na internetskim stranicama pojedinih europskih dobavljača, što bi moglo ukazivati na to da je Uredbom utvrđeno preusko područje primjene zabrane.

3.4. Globalni savez za suzbijanje trgovine proizvodima koji služe za mučenje

Koordinacijska skupina obaviještena je o glavnim zbivanjima povezanima s Globalnim savezom za suzbijanje trgovine proizvodima koji služe za mučenje[6]. Globalni savez, koji promiče Europska unija i među čijim su sponzorima Argentina i Mongolija, pokrenut je 18. rujna 2017. nakon što je 57 zemalja članica donijelo političku izjavu o njegovim temeljnim načelima, uključujući i obvezu da u okviru nacionalnog zakonodavstva i učinkovite provedbe poduzmu djelotvorne mjere za ograničavanje trgovine robom koja se koristi za mučenje i izvršenje smrtne kazne.

Cilj je te inicijative skrenuti pozornost na Uredbu EU-a te potaknuti druge zemlje na uvođenje sličnih trgovinskih mjera kako bi se na globalnoj razini zaustavila ili ograničila trgovina robom koja se koristi za izvršenje smrtne kazne i mučenje. Globalnom savezu pristupile su sve države članice EU-a i više od trideset drugih zemalja.

6 http://www.torturefreetrade.org/